

การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม RESEARCH FOR LEARNING DEVELOPMENT IN THE SOCIAL STUDIES, RELIGION, AND CULTURE

ชนันภรณ์ อารีกุล^{1*}

Chananporn Areekul¹

¹โรงเรียนบาลีเตรียมอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹Pali Pre-University School, Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University,
Bangkok 10700, Thailand

*Corresponding Author, E-mail: chananporn@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเป็นวิชาที่มีเนื้อหากว้าง แบ่งเป็น 5 สาระ ได้แก่ 1) ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม 2) หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม 3) เศรษฐศาสตร์ 4) ประวัติศาสตร์ และ 5) ภูมิศาสตร์ เนื้อหาสาระการเรียนรู้ของสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีความสำคัญต่อผู้เรียนเพราะมีความเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต การแก้ปัญหาและการปรับตัวในสังคม ทำให้ผู้เรียนทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและสามารถปรับตัวเพื่อเป็นพลโลกได้อย่างมีความสุข ผู้สอนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายมากขึ้น นอกจากนี้ผู้สอนต้องมีลักษณะของการเป็นครุนักวิจัย โดยใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้หรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

คำสำคัญ: การวิจัย การเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม

Abstract

The learning area of social studies, religion, and culture is the multidisciplinary subject that consists of five strands: 1) Religion, Morality, and Ethics, 2) Civics, Culture, and Living, 3) Economics, 4) History, and 5) Geography. The learning area of social studies, religion, and culture is important for the learners because it relates to the living, the problem solving, and the self-performance in the society. The learners will thus adjust themselves for the world change and become the happy citizens in the world community. The instructors of the learning area of social studies, religion, and culture in the 21st century have to use more several learning techniques. Moreover the instructors have to be the teacher-researchers that use the research to be the part of learning process or classroom management process for problem solving and learning development for the learners.

Keywords: Research, Learning, Social Studies, Religion, Culture

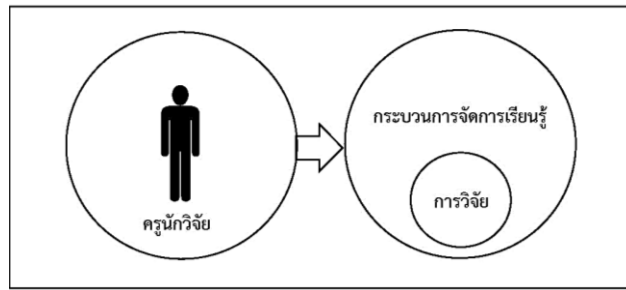
บทนำ

ยุคโลกาภิวัตน์ซึ่งมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้เราสามารถส่งข้อมูลข่าวสารทั่วถึงกันได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว กระแสเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของแต่ละสังคม สามารถแพร่กระจายไปมาหากันได้อย่างรวดเร็วด้วยเช่นกัน คนในยุคนี้จึงต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสมหลายประการ เช่น ต้องคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินสารสนเทศได้ ต้องมีความสามารถในการเผชิญหน้ากับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงได้ และต้องมีความสามารถในการปรับตัวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ได้ เป็นต้น เพื่อที่จะสามารถปรับตัวได้ ทั้งในสังคมไทยและสังคมโลก และดำเนินชีวิตอยู่ในทุกสังคมได้อย่างมีความสุข (Sutthirat, 2015, pp.13-14) ดังนั้นการพัฒนาสังคมในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องมุ่งไปที่การพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์เพื่อรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้

สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นวิชาที่มีเนื้อหากว้างครอบคลุมถึงสาขาวิชาต่างๆ ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ ศาสนา ศิลธรรม สิ่งแวดล้อม หน้าที่พลเมือง เป็นต้น สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเป็นการบูรณาการรวมหลายวิชาเข้าด้วยกัน จึงถือเป็นวิชาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาตนเอง พัฒนาชุมชนและนำไปสู่การพัฒนาประเทศ เพราะสาระการเรียนรู้เหล่านี้เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต การแก้ปัญหา และการปฏิบัติตนในสังคม เพื่อให้ทุกคนมีความเข้าใจในการสร้างเสริมชีวิตให้ดีขึ้น ดังนั้นผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจำเป็นต้องมุ่งสร้างความเป็นพลเมืองดี ความมีคุณภาพชีวิตที่ดี พัฒนาตนเองและสังคมได้ โดยการปลูกฝังค่านิยมและทัศนคติที่ดี เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมของผู้เรียน ตลอดจนสามารถคิดแก้ปัญหา ปรับตัวและดำรงชีวิตได้อย่างราบรื่นทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและสามารถปรับตัวเพื่อเป็นพลโลกได้อย่างมีความสุข (Theinsri, 2013, p.1)

ในการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ต้องมีการปรับเปลี่ยนเหมือนรายวิชาอื่นเช่นกัน โลกของการเรียนรู้ในปัจจุบันถือว่าผู้เรียนเป็นผู้มีความสำคัญที่สุด การจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงต้องคำนึงถึงกระบวนการพัฒนาผู้เรียนและผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นหลัก ผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง และต้องมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถเต็มตามศักยภาพด้วย ผู้สอนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องใช้เทคนิคหรือวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายมากขึ้น เพราะเนื้อหาสาระการเรียนรู้ของรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นั้นมีความหลากหลายกว่ารายวิชาอื่นและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

นอกจากนี้ ผู้สอนจำเป็นต้องเปลี่ยนมโนทัศน์ (concept) จากการจัดการเรียนรู้แบบเดิมที่เน้น ผู้เรียนเป็นผู้รับการเรียนรู้อย่างเดียว (passive learning) ไปสู่การจัดการเรียนรู้แบบใหม่ที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำ (active learning) ด้วย มโนทัศน์แบบนี้ ผู้สอนต้องมีลักษณะของการเป็นครุนักวิจัย (teacher-researcher) โดยใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้หรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งการวิจัยในลักษณะนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ต้องดำเนินการวิจัยโดยแทรกไว้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนรู้ ดังแผนภาพซึ่งปรับจาก Ritjaroon (2014, pp.2-3) ต่อไปนี้

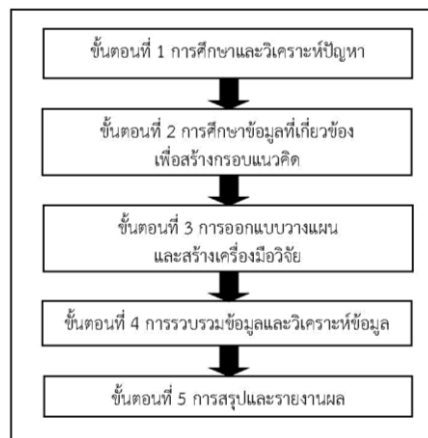

ภาพ 1 มโนทัศน์ใหม่ของกระบวนการจัดการเรียนรู้

แนวคิดเบื้องต้นของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

การวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี ทั้งจากการนำกระบวนการวิจัยและการนำผลการวิจัยมาใช้ให้เกิดประโยชน์ การปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัยเป็นแนวทางหนึ่งที่ผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษาได้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กล่าวถึงความสำคัญของการวิจัยไว้ในมาตรา 24(5) ซึ่งส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ได้ โดยผู้เรียนสามารถใช้การวิจัยเพื่อศึกษาเรื่องที่สนใจและต้องการหาความรู้ใหม่หรือต้องการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น การวิจัยจึงสัมพันธ์กับกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งช่วยในการฝึกกระบวนการคิด การจัดการหาเหตุผลมาใช้ในการตอบปัญหา และสามารถประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในชีวิตตนเองได้ ในส่วนของผู้สอนและสถานศึกษานั้น ได้กล่าวถึงไว้ในมาตรา 30 ว่า ให้สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน โดยผู้สอนนั้น นอกจากมีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนแล้ว ยังต้องใช้การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและ/หรือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยบูรณาการกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการวิจัยให้เป็นกระบวนการเดียวกันได้

นอกจากนี้ ในมาตรา 48 ซึ่งระบุให้สถานศึกษามีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องทำวิจัยเชิงประจักษ์สถานศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการตัดสินใจ การจัดทำนโยบายและแผนตามพันธกิจของสถานศึกษาต่อไป การวิจัยจึงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการที่นำผลมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ขณะเดียวกันผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำการวิจัยมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้นำในการสร้างภูมิปัญญาและการเรียนรู้ได้ (Department of Academic, 2002, pp.9-11) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ จึงเป็นกระบวนการค้นหาความรู้และแนวทางปฏิบัติที่นำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ที่เชื่อถือได้ สามารถนำข้อค้นพบมาแก้ปัญหการเรียนรู้หรือตัดสินใจในการพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยนั้นเป็นกระบวนการเชิงระบบตามแนวทางของกระบวนการวิทยาศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนพื้นฐาน 5 ขั้นตอน เริ่มต้นจากขั้นการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา จนถึงขั้นการสรุปและรายงานผล ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพ 2 กระบวนการเชิงระบบตามแนวทางของกระบวนการวิทยาศาสตร์

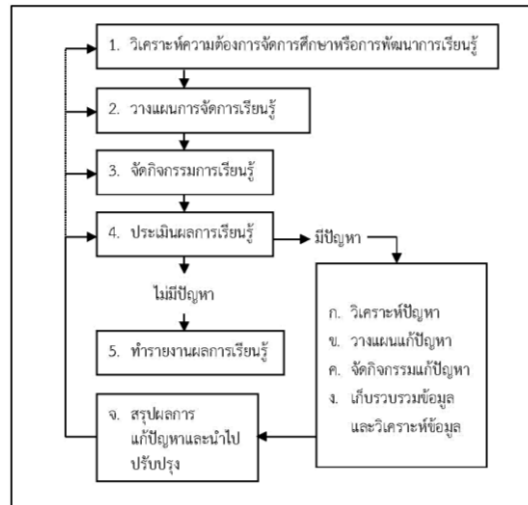
จากที่กล่าวมาเห็นได้ว่าการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับผู้สอนนั้น เป็นกระบวนการที่เป็นระบบ ซึ่งนำมาใช้ในการแสวงหาความรู้ วิธีการใหม่ๆ รวมถึงนวัตกรรมทางการศึกษา ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดจากการเรียนการสอนในชั้นเรียน หรือเพื่อพัฒนาส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์เฉพาะกับกลุ่มผู้เรียนที่เป็นประชากรของการศึกษา ผู้สอนส่วนใหญ่ เรียกการวิจัยลักษณะนี้ว่าการวิจัยในชั้นเรียน (classroom research) หรือ การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (classroom action research) เพราะการวิจัยลักษณะนี้ ดำเนินการจริงในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียน หรือ ดำเนินการคิดค้นวิธีการ นวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ใหม่เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น จึงกล่าวได้ว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้คือการวิจัยในชั้นเรียนหรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนนั่นเอง

กระบวนการจัดการเรียนรู้และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

ในกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ และด้านสังคม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขได้นั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึงมาตรฐานคุณภาพการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ ต้องใส่ใจว่าผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ตรงตามเป้าหมายหรือไม่ มีปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้าง ควรมีการแก้ไขกิจกรรมการเรียนรู้ใดเพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น กระบวนการดังกล่าวคือการวิจัยเพื่อพัฒนาการรู้นั้นเอง การวิจัยเพื่อพัฒนาการรู้นี้มุ่งให้ผู้สอนสามารถทำวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการศึกษาที่นำไปสู่คุณภาพการเรียนรู้ ด้วยการศึกษ วิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้ ออกแบบและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ ทดลองใช้วัตกรรมการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ผลการใช้วัตกรรมการเรียนนั้นๆ การใช้การวิจัยเพื่อพัฒนาการรู้นี้จึงเป็นภารกิจที่สำคัญและจำเป็นในกรณีที่ผู้สอนพบว่า กระบวนการพัฒนาการรู้นั้นที่กำลังดำเนินการอยู่มีปัญหาหรือมีความจำเป็นต้องการพัฒนา (Department of Academic, 2002, pp.10-16)

กระบวนการเรียนรู้เริ่มต้นจากการกำหนดจุดมุ่งหมายและวางแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์การเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หรือที่เรียกกันว่าไตรยางค์การศึกษา (Trilogy of Education หรือ OLE: objectives, learning, and evaluation) หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนทำการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน หากพบว่าจัดการเรียนรู้มีปัญหา ผู้สอนก็ต้องนำเอากระบวนการวิจัยมาใช้ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหา วางแผน จัดกิจกรรมแก้ปัญหาหรือพัฒนา เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการแก้ปัญหา และประเมินผลการเรียนรู้ อีก หากพบว่าไม่มีปัญหาแล้ว ผู้เรียนมีพัฒนาการ สามารถเรียนรู้ ได้ตรงตามจุดมุ่งหมายแล้ว ผู้สอนก็สามารถสรุปและจัดทำรายงานผลการเรียนรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องเพื่อทราบและใช้ ประโยชน์ต่อไปได้ เห็นได้ว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นั้นมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพ 3 กระบวนการจัดการเรียนรู้และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่

หลักการสำคัญของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่

การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่ เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้อยู่หรือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้อยู่ ทำให้ผู้สอนมีบทบาทเป็นครุณักวิจัย การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่ มีหลักการสำคัญที่ผู้สอนต้องคำนึงถึงได้แก่ (Aurwong, 2011, p.2)

1. งานวิจัยเป็นงานเสริม งานหลักคือการสอน เพราะงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่จะต้องเกิดควบคู่กับการเรียนการสอนเสมอ
2. งานวิจัยเป็นการทำงานวิจัยตามสภาพจริง ปัญหาการวิจัยคือปัญหาที่เกิดขึ้นจริงและจำเป็นต้องได้รับการแก้ไข
3. งานวิจัยต้องนำไปใช้หรือสอดแทรกให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้อยู่
4. งานวิจัยต้องมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อยู่ของผู้เรียน ผู้สอนต้องคำนึงถึงประโยชน์หรือคุณค่าต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ
5. การทำงานวิจัยต้องเกิดจากการตระหนักของผู้สอนเอง ผู้สอนต้องมีความรู้สึกห่วงใยต่อผู้เรียนปรารถนาจะแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง
6. งานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่ต้องไม่ใช่งานในความคิด แต่ต้องลงมือปฏิบัติจริงเป็นรูปธรรม โดยต้องนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้อยู่จริง

กล่าวโดยสรุปคือ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่เป็นงานที่ผู้สอนต้องลงมือปฏิบัติจริง เพื่อช่วยสนับสนุนให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยผู้สอนสามารถนำกระบวนการและผลการวิจัยมาใช้ในการ

แก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อต้องการให้ผู้เรียนได้รับการแก้ปัญหาและ/หรือพัฒนารอบด้านทั้งด้านความรู้ (cognitive domain) ด้านทักษะ (psychomotor domain) และด้านเจตคติ (affective domain) อย่างแท้จริง

ลักษณะงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้

ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผู้สอนต้องวิเคราะห์ผู้เรียนอยู่เสมอ หากพบความผิดปกติของผู้เรียนบางคน ซึ่งมีพฤติกรรมบางอย่างแตกต่างจากผู้เรียนทั่วไป และ/หรือไม่สามารถเรียนรู้ได้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ได้เหมือนผู้เรียนคนอื่น ผู้เรียนอาจมีปัญหาเดียวหรือหลายปัญหา อาจมีปัญหาเล็กน้อยสามารถแก้ไขได้โดยง่าย หรืออาจมีปัญหาก็แก้ไขได้ยากหรือต้องใช้เวลาในการแก้ไขมาก เมื่อผู้สอนพบว่าผู้เรียนมีปัญหา จำเป็นต้องศึกษาให้เข้าใจสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างถ่องแท้และหาวิธีการแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบด้วยกระบวนการวิจัย Srisa-ard (2010, pp.87-111) อธิบายลักษณะของงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ไว้ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. **งานวิจัยเพื่อแก้ปัญหาผู้เรียน** แบ่งเป็นงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหาด้านพฤติกรรมและงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหาด้านการเรียนรู้ โดยงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหาด้านพฤติกรรม เป็นงานวิจัยที่มุ่งแก้ปัญหาผู้เรียนในด้านที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ทั่วไป เช่น การมีพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียน การมีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียน การไม่ทำงานตามที่ผู้สอนมอบหมาย เป็นต้น ตัวอย่างงานวิจัยลักษณะนี้ เช่น การใช้เทคนิคการควบคุมตนเองเพื่อปรับพฤติกรรมการไม่ตั้งใจเรียนและพัฒนาความสามารถทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สำหรับงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหาด้านการเรียนรู้ เป็นงานวิจัยที่มุ่งแก้ปัญหาด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนในรายวิชานั้นๆ เช่น การอ่านหนังสือไม่ออก การอ่านหนังสือไม่คล่อง การเขียนหนังสือไม่เป็นระเบียบ เป็นต้น ตัวอย่างงานวิจัยลักษณะนี้ เช่น การแก้ปัญหการเขียนรายงานวิชาสังคมศึกษาไม่เป็นระเบียบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นต้น

2. **งานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้** แบ่งเป็นงานวิจัยเพื่อพัฒนาตัวผู้เรียนและงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียน โดยงานวิจัยเพื่อพัฒนาตัวผู้เรียน เป็นงานวิจัยที่ผู้สอนเห็นว่าควรทำการพัฒนาผู้เรียนในด้านต่างๆ เช่น การพัฒนาทักษะการพูดในที่สาธารณะ การพัฒนาความพร้อมในการเรียน การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนาการสร้างความคิดรวบยอด เป็นต้น ทักษะดังกล่าวเป็นทักษะทั่วไปที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ตัวอย่างงานวิจัยลักษณะนี้ เช่น การพัฒนาทักษะการพูดหน้าชั้นเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นต้น สำหรับงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนเป็นงานวิจัยที่ผู้สอนเห็นว่าควรทำการพัฒนาผู้เรียนในด้านต่างๆ เช่น การพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน การสร้างความคิดรวบยอดเพื่อผู้เรียนสามารถนำทักษะเหล่านี้ไปใช้ในการเรียนและทำให้ผลการเรียนหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นได้ ตัวอย่างงานวิจัยลักษณะนี้ เช่น การใช้แผนที่ความคิด (mind mapping) ในการสร้างความคิดรวบยอดเพื่อพัฒนาการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นต้น

นอกจากนี้ Boonyapitak (2002) ได้สรุปลักษณะของงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ไว้ 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) การวิจัยเพื่อทำความเข้าใจปัญหา สถานการณ์ และข้อเท็จจริง 2) การวิจัยเชิงทดลองเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนา และ 3) การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยรายละเอียดของงานวิจัยแต่ละลักษณะ มีดังนี้

1. **การวิจัยเพื่อทำความเข้าใจปัญหา สถานการณ์ และข้อเท็จจริง** การวิจัยลักษณะนี้เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในชั้นเรียน เช่น ข้อมูลส่วนตัว ความคิดเห็น ความรู้สึกผู้เรียน หรืออาจเป็นการอธิบายความสัมพันธ์

ของตัวแปรที่สนใจศึกษา เช่น ความฉลาดทางอารมณ์กับความรับผิดชอบ เป็นต้น งานวิจัยในกลุ่มนี้มักปรากฏในรูปแบบงานวิจัยเชิงสำรวจ เชิงสหสัมพันธ์ การศึกษารายกรณี เป็นต้น

2. การวิจัยเชิงทดลองเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนา การวิจัยลักษณะนี้เป็นการวิจัยที่มีจุดมุ่งหมายในการแก้ปัญหาระบบการเรียนรู้หรือต้องการพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษา ตัวอย่างงานวิจัยลักษณะนี้ เช่น การวิจัยพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ประเภทวิธีการสอนและสื่อต่างๆ ซึ่งสามารถพัฒนาไปสู่การวิจัยเชิงวิชาการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (research and development) ได้

3. การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน การวิจัยลักษณะนี้ดำเนินการโดยผู้สอน เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งควรทำอย่างรวดเร็วเพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้ได้ทันต่อสถานการณ์ การดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (classroom action research) มีขั้นตอนหลักที่เป็นวงจร คือ PAOR ได้แก่ การวางแผน (plan) การลงมือปฏิบัติ (action) การสังเกตผล (observe) และการสะท้อนผลกลับ (reflect) ผู้สอนจะทำวิจัยลักษณะนี้ซ้ำจนกว่าปัญหาการเรียนรู้จะถูกแก้ไขหรือผู้เรียนได้รับการพัฒนาแล้ว ทั้งนี้งานวิจัยลักษณะนี้น่าจะมีความสอดคล้องกับกระบวนการปฏิบัติงานของผู้สอนมากที่สุด

กล่าวโดยสรุป คือ งานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้โดยทั่วไปอาจหมายถึงงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหาหรือเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้เรียนว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ และขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้สอนว่า ผู้สอนต้องการแก้ปัญหาหรือต้องการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

ประเภทของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

การวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญที่มีส่วนสนับสนุนให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จได้ บทบาทที่สำคัญของผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงมิได้มีเพียงแค่การสอนในวิชา ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ ศาสนา ศิลปกรรม สิ่งแวดล้อมหรือหน้าที่พลเมืองเท่านั้น แต่ผู้สอนต้องทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย แม้ผู้สอนจะมีได้เป็นนักวิจัยมืออาชีพก็ตาม อย่างไรก็ตามผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในระเบียบวิธีการวิจัย ซึ่งประเภทของการวิจัยโดยทั่วไปนั้นมีหลากหลาย และแบ่งตามเกณฑ์ลักษณะของการแบ่งแตกต่างกันไป ประเภทของการวิจัยที่สามารถนำมาใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ก็มีหลายประเภทเช่นกัน แต่ในที่นี้ขออธิบายเพียง 4 ประเภท ซึ่งครูผู้สอนนิยมใช้กันมาก ได้แก่ การวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ การวิจัยเชิงทดลองและการศึกษารายกรณี ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (Nawakitpaiboon, 2012, pp.5-6; Tharasrisutti, 2003, pp.109-111)

1. การวิจัยเชิงสำรวจ เป็นการสำรวจเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความรู้ ความคิด พฤติกรรม ปัญหา หรือสิ่งที่ผู้สอนต้องการอยากรู้ เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาระบบการเรียนรู้ของผู้เรียน วิธีการสำรวจอาจเป็นได้ทั้งการใช้แบบสอบถามและ/หรือการสัมภาษณ์ การสังเกต ตัวอย่างงานวิจัยรูปแบบนี้ เช่น การศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และการศึกษาระดับความสนใจในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นต้น

2. การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อต้องการทราบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยเมื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแล้ว ก็ได้้นำผลไปดำเนินการวิจัยต่อ ผลการวิจัยก็ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ตัวอย่างงานวิจัยรูปแบบนี้ เช่น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากการทดสอบและคะแนนจากแฟ้มสะสมผลงานวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และการศึกษาความสัมพันธ์

ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับพฤติกรรมการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นต้น

3. การวิจัยเชิงทดลอง เป็นการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ประเภทวิธีการสอน และสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ซึ่งสามารถพัฒนาไปสู่การวิจัยเชิงวิชาการในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (research and development) ได้ การวิจัยเชิงทดลองอาจใช้ผู้เรียนกลุ่มเดียวหรือหลายกลุ่มได้ และอาจใช้ระเบียบวิธีทางสถิติในการหาคำตอบของการวิจัยได้ เช่น อาจมีการทดสอบก่อนและหลังเรียน (pre-test and post-test) ตัวอย่างงานวิจัยรูปแบบนี้ เช่น การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ 7 ขั้น และ ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมพหุปัญญาเรื่อง “เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน” ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นต้น

4. การศึกษารายกรณี เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือเฉพาะกลุ่ม โดยอาจมุ่งไปที่ผู้เรียนที่มีพฤติกรรมพิเศษ เช่น นักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว นักเรียนที่ผิดปกติเป็นโรคสมาธิสั้น หรืออาจเป็นนักเรียนที่มีทักษะบางอย่างโดดเด่นกว่านักเรียนคนอื่น ตัวอย่างงานวิจัยรูปแบบนี้ เช่น แนวทางการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ส่งงานตามกำหนดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3: กรณีศึกษาเด็กชายสังคม รักชาติ และ แนวทางการพัฒนากลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีคะแนนสอบระหว่างภาครายวิชาสังคมศึกษาดำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เป็นต้น

งานวิจัยทางสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพสิ่งแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนา การเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลาตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจตนเองและผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศไทยและสังคมโลกได้ เนื้อหาสาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม แบ่งเป็น 5 สาระ ได้แก่ 1) ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม 2) หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม 3) เศรษฐศาสตร์ 4) ประวัติศาสตร์ และ 5) ภูมิศาสตร์ (Department of Academic, 2008, p.4) เห็นได้ว่า สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเป็นวิชาที่มีเนื้อหากว้างครอบคลุมถึงสาขาวิชาต่างๆ เป็นการบูรณาการรวมหลายวิชาเข้าด้วยกัน การวิจัยทางสังคมศึกษาจึงมีความหลากหลายด้วยเช่นกัน ในที่นี้จึงนำเสนองานวิจัยทางสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยแบ่งตามเนื้อหาสาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. งานวิจัยเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระการเรียนรู้นี้ประกอบด้วยแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม ตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้ เช่น การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเรื่องอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน (Nonthesa, 2009) และการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องพุทธประวัติ (Konthong, 2012) เป็นต้น

2. งานวิจัยเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับระบบการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญของการเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปณิธานค่านิยมด้วยประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ การดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก ตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้ เช่น การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (Srisuphap, 2007) และการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการสอนแบบหมวกหกใบเรื่องหน้าที่พลเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (Wong-armart, 2008) เป็นต้น

3. งานวิจัยเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับการผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้ เช่น ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ Jigsaw (Srilarphugeaw, 2010) และการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบซิปปา เรื่อง เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (Weingperm, 2010) เป็นต้น

4. งานวิจัยเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก ตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Jigsaw) เรื่องการเมืองการปกครองสมัยอยุธยา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (Banruthai, 2006) และการศึกษาสภาพการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ 2 เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (Poonyamanasroj, 2012) เป็นต้น

5. งานวิจัยเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับลักษณะกายภาพของโลก แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่างๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่างๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้ เช่น การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์ เรื่องทวีปยุโรป ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะ (Piromrat, 2010) และการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเรื่อง ทวีปอเมริกาเหนือและทวีปอเมริกาใต้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ (Thanatkha, 2010) เป็นต้น

บทสรุป

การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เป็นนวัตกรรมที่บุคคลหลายฝ่ายคาดหวังว่าจะช่วยแก้ปัญหาและช่วยพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ได้ นักวิชาการ นักการศึกษา ครู อาจารย์หรือผู้บริหารสถานศึกษา มุ่งหวังจะใช้การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และเป็นยุทธวิธีในการพัฒนาศาสตร์ของวิชาชีพครูให้มีความเข้มแข็งขึ้นได้

(Wongwanich, 2012, p.10) ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในยุคดิจิทัลหรือในศตวรรษที่ 21 นอกจากจะต้องจัดการเรียนการสอนโดยเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนต้องเป็นผู้คิดและลงมือทำเอง และการเรียนรู้ต้องเกิดขึ้นจากกระบวนการภายในตัวของผู้เรียนเอง (active learning) แล้ว ผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมยังต้องเป็นครูนักวิจัย (teacher-researcher) ด้วย จึงจะถือเป็นครูมืออาชีพอย่างแท้จริง

แม้ในรอบหลายปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผู้สอนส่วนใหญ่ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการทำวิจัย ซึ่ง Sardo-Brown, Welsh, and Bolton (1995) ได้กล่าวถึงปัญหาของการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่หลายประการ อาทิ ความกลัวเกี่ยวกับเทคนิคการทำวิจัย ความเชื่อว่างานวิจัยมีได้อยู่ในขอบเขตของงานสอน ข้อจำกัดด้านเวลาในการทำวิจัย ความกังวลว่าหัวข้อการวิจัยจะกระทบต่อความรู้สึกของพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง และการไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร เป็นต้น อย่างไรก็ตามทุกวันนี้ นักวิชาการและนักการศึกษาได้พยายามปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ โดยเสนอโมเดลแบบใหม่ให้แก่ผู้สอนคือการสนับสนุนให้ผู้สอนทำวิจัย โดยใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตการทำงานของผู้สอน โมเดลแบบใหม่นี้ทำให้นักวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นี้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อาจหมายถึงการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตการทำงานของผู้สอนและจะก่อให้เกิดความยั่งยืนในการทำกิจกรรมการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างแท้จริง ไม่เพียงแต่ผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเท่านั้น แต่การเรียนรู้ การทำความเข้าใจและการลงมือทำงานวิจัยเป็นเรื่องที่ครู อาจารย์ ผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกระดับชั้นต้องยึดเป็นแนวปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อประโยชน์สูงสุดอันจะเกิดแก่ผู้เรียน ซึ่งจะเป็นอนาคตของชาติต่อไป

References

- Aurwong, S. (2011). *Research for Learning Development*. Bangkok: Office of the Higher Education Commission. (in Thai)
- Banruthai, P. (2006). *Cooperative Learning (Jigsaw) Politics and Administration in Ayutthaya Era in the Learning Area of the Social studies, Religion, and Culture for Students in Mattayomsuksa 2* (Independent study). Maha Sarakham: Mahasarakham University). (in Thai)
- Boonyapitak, S. (2002). *Teacher Researcher Curriculum Development* (Doctoral dissertation). Bangkok: Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Department of Academic. (2002). *The Documentary for the Basic Education Curriculum B.E. 2544: Research for Learning Development based on the Basic Education Curriculum*. Bangkok: Ministry of Education. (in Thai)
- Department of Academic. (2008). *The Basic Education Core Curriculum B.E.2551: Learning Areas and Learning Standards of the Social studies, Religion, and Culture*. Bangkok: Express Transportation Organization of Thailand. (in Thai)

- Konthong, P. (2012). *The Study of Learning Achievement of Students in Pathomsuksa 6 in the Learning Area of the Social studies, Religion, and Culture by Using Computer Assisted Instruction (Buddha's Biography)* (Master thesis). Pathum Thani: Rajamangala University of Technology Thanyaburi. (in Thai)
- Nawakitpaiboon, N. (2012). *The Classroom Action Research*. Nakhon Sri Thammarat: Faculty of Education Nakhon Sri Thammarat Rajabhat University. (in Thai)
- Nonthesa, P. (2009). *The Comparison of Learning Achievement by Using Computer Assisted Instruction in the Learning Area of the Social studies, Religion, and Culture (Four Noble Truths) for Students in Mattayomsuksa 2 that Difference in Grades* (Master thesis). Bangkok: Silpakorn University. (in Thai)
- Piromrat, K. (2010). *The Comparison of learning achievement in the Learning Area of Geography (European Continent) Pre and Post Test of students in Mattayomsuksa 3 in Demonstration School of Suan Sunandha Rajabhat University by Using Practices* (Classroom Action Research Report). Bangkok: Demonstration School of Suan Sunandha Rajabhat University. (in Thai)
- Poonyamanasroj, T. (2012). *The Study of History Learning in the Development of the Sukhothai Kingdom for students in Mattayomsuksa 3* (Classroom Action Research Report). Bangkok: Assumption College Thonburi. (in Thai)
- Ritjaroon, P. (2014). *Action to the Classroom Research: Teachers Can Do* (11th ed.). Bangkok: House of Kermyst. (in Thai)
- Sardo-Brown, D., Welsh, L. A., & Bolton, D. L. (1995). Practical strategies for facilitating classroom teacher's involvement in action research. *Education (Chula Vista Calif.)*, 115(Summer), 553-559.
- Srisa-ard, B. (2010). *Research for Problem Solving and Learner Development* (3rd ed.). Bangkok: Suweerisan. (in Thai)
- Srilarpukeaw, N. (2010). *The Result of Learning Activity in Economics of the Learning Area of the Social studies, Religion, and Culture for students in Mattayomsuksa 3 by Jigsaw Technique* (Independent study). Maha Sarakham: Mahasarakham University. (in Thai)
- Srisuphap, N. (2007). *The Learning Activity Development based on Cooperative Learning in the Good Citizens on the Way of Democracy in the Learning Area of the Social studies, Religion, and Culture for Students in Mattayomsuksa 3* (Independent study). Maha Sarakham: Mahasarakham University. (in Thai)
- Sutthirat, C. (2015). *80 Child Centered Learning Innovation* (6th ed.). Nonthaburi: P Balance D Science Printing. (in Thai)

- Thanatkha, J. (2010). *Development of Learning Activity in the Social studies, Religion, and Culture (North America and South America) for Students in Mattayomsuksa 3 by Using Jigsaw Technique* (Independent study). Maha Sarakham: Mahasarakham University). (in Thai)
- Tharasrisutti, P. (2003). *The Academic Management and Administration (EA 634)*. Bangkok: Faculty of Education Ramkhamhaeng University. (in Thai)
- Theinsri, P. (2013). *Teaching the Social studies, Religion, and Culture for Thinking Development for Students in Primary Level*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Weingperm, P. (2010). *Learning Activity Development based on CIPPA Model in Basic Economics for Students in Mattayomsuksa 6* (Independent study). Maha Sarakham: Mahasarakham University). (in Thai)
- Wong-armart, K. (2008). *Development of Learning Activity based on Six Thinking Hats Technique in Civics Subject of the Learning Area of the Social studies, Religion, and Culture for Students in Pathomsuksa 4* (Independent study). Maha Sarakham: Mahasarakham University). (in Thai)
- Wongwanich, S. (2012). *The Classroom Action Research* (16th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)